



Utsikt från sluttningen ovanför Humlamaden

7.4.8 Humlamaden – Skogsmöllebäcken

Naturförhållanden

Området ligger på Romeleåsens nordostsluttning, söder om Veberöd, och består av ett varierat landskap med skogsområden, fäladsmarker och flera bäckraviner i sluttningen. Nivåskillnaden mellan de högsta partierna i söder (130 m.ö.h.) och de lägsta i norr (ca 30 m.ö.h.) är hela 100 meter. I de nedre delarna på gränsen till Vombsänkan är inslaget av sand stort och här förekommer en hel del tallplanteringar. De övre delarna består av urbergsmorän och urberget är blottlagt i de högre partierna i fäladsmarkerna. Området avvattnas norrut via Skogsmöllebäcken till Klingavälsån på Vombslätten. I den nedre delen flyter bäcken i en bred dalgång mellan Hasslemölla och Skogsmöllan. Högre upp grenar sig bäcken i flera bäckdalar där den södra vid Körsbärsdalen är den största.

I de övre delarna finns öppna odlingsmarker och flera fina buskrika naturbetesmarker. Den mellersta delen av sluttningen är till största delen skogsklädd och kring Skogsmöllebäcken finns ett större bokskogsområde. I den nedre delen av bäckdalen finns en mycket stor alsumpskog samt öppna fuktängar som fortfarande hävdas närmast Hasslemölla. Även väster om Idalaområdet finns en större betesmark som delvis varit uppodlad. Norr om denna finns ett skogsområde på sandig mark där tallplantering dominerar

med inslag av al och björk på fuktiga partier.

Bostadsområdet vid Idala ligger direkt intill området som utnyttjas flitigt av de boende för friluftsliv. En scoutgård ligger i nordöstra kanten, intill Humlamadens fälad. Området har mycket stora upplevelsevärden för friluftslivet men avsaknad av parkeringsplatser gör att få söker sig hit från andra tätorter. Närmaste busshållplats med regelbundna förbindelser är i Veberöd.

Landskapsekologi

Viktiga samband i landskapet: Skogsmöllebäcken har ett naturligt, meandrande lopp med relativt rent vatten och utgör en viktig livsmiljö för både fisk och insekter. En barriär finns vid vägtrumman strax SV Skogsmöllan. För arter beroende av äldre träd finns ett stråk längs bäckens dalsidor från bokskogen väster om Skogsmöllan hela vägen ner till Hasslemölla och vidare norrut på Vombsänkan. Fäladsmarkerna i söder har spridningsmöjligheter mellan sig och vidare söderut till Kvarnbroddaområdet (4.7).

Kulturmiljövärden

Området ligger i Veberöds socken där de norra delarna har utgjort inägomark och de södra utmark till Veberöds by, Hasslemölla och Skogsmöllan. Spår av förskifteslandskap finns främst i fäladsmarkerna och i de hävdade fuktängarna kring nedre delen av Skogsmöllebäcken och dalsidornas kulturpåverkade träd.

På rekognoseringskartan från 1812-20 är trädmarkeringar sällsynta och förekommer främst sydväst om Idala, i den idag kommunägda bokskogen.

År 1912 var fortfarande hela södra delen ett sammanhängande fäladsområde där de mellersta delarna hade odlats upp och partier i sydost och väster planterats med skog. I landskapet finns många spår av 1800-talslandskapet med hägnadsvallar, stenmurar, odlingsrösen och äldre vägsträckningar. Många av husen är från denna tid.

Landskapsbild

Den övre delen i söder har en mycket tilltalande landskapsbild och är känslig för störande ingrepp. På flera ställen har man utblickar över Vombsänkan och bäckdalarna skapar stor variation i landskapet.

Friluftsliv

Tillgängligheten är begränsad för långväga besökare och området används främst av de boende i Idalaområdet. En bilväg går genom området men har mycket få parkeringsmöjligheter. Busshållplats finns närmast i östra delen av Veberöd, strax väster om Hasslemölla.

Upplevelsevärdena är stora med spännande topografi, strövvänliga skogar och fäladsmarker, stora kulturhistoriska och biologiska värden samt avskildhet.

Förutsättningar för värden i landskapet

Fortsatt hävd av fäladsmarker, ingen negativ påverkan på bäcken, dess flöde och vattenkvalitet, samt naturvårdsanpassat skogsbruk. Bevarande av äldre kulturelement. Det öppna landskapet är känsligt för nya störande inslag.

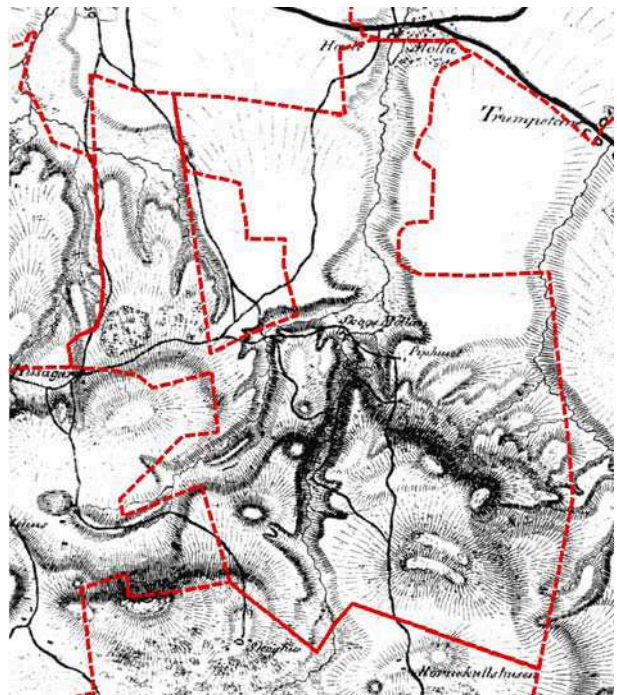
Utvecklingsmöjligheter

Med ökad tillgänglighet, genom bl.a. parkeringsmöjligheter, kan området bli populärt för friluftslivet. Sam-

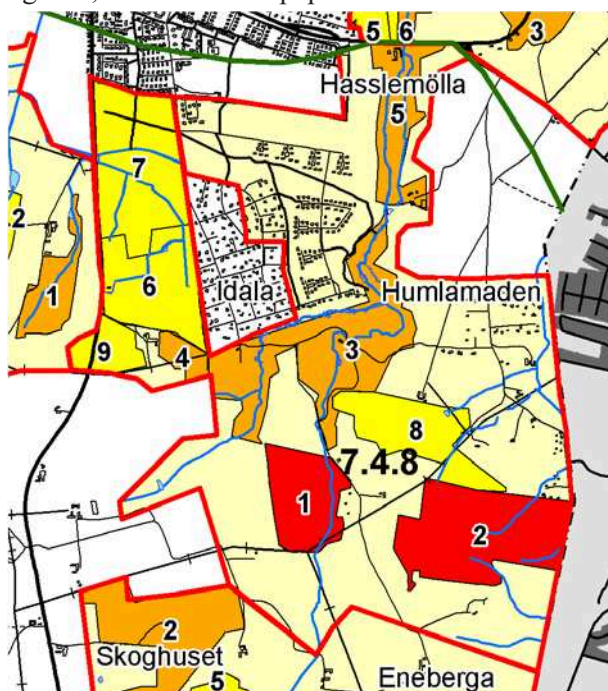
hällets insatser för att restaurera fäladsmarker och skydda NATURA 2000-området kan då komma fler till del. Dessutom äger kommunen skogsområdet vid Veberödvägen som borde få parkeringsmöjligheter och en strövstig.

Referenser

Sahlin, S. 1930. Romeleåsen. En studie över dess fäladsmark och skog. Sv. geogr. årsb. 1930:52-74.
Svensson, A. 1988. Romeleåsen. Vegetationsinventering och naturvärdesbedömning, Länsstyrelsen i Malmöhus län / Lunds kommun.

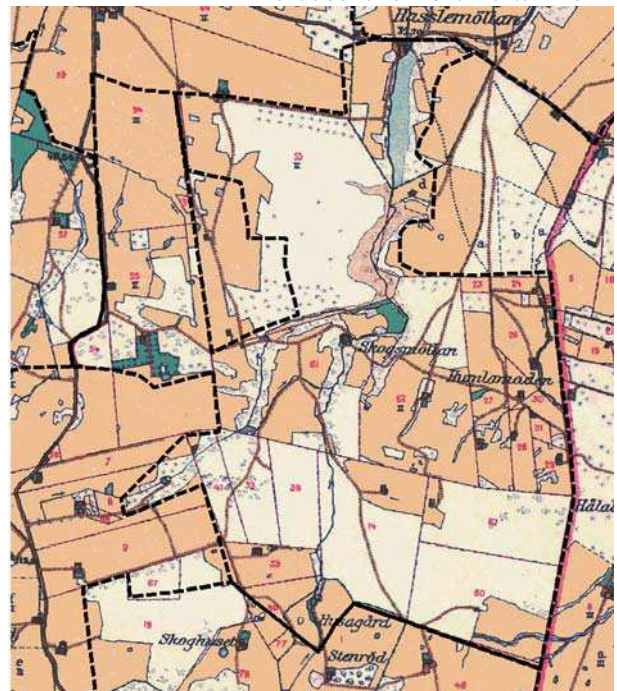


Skånska rekognoseringskartan 1812-20



Trakten med beskrivna delområden.

Häradseconomiska kartan 1912



(7.4.8) 1 Hasslemölla fälad - Körsbärsdalen (1)

Area: 18,5 ha

Status: Riksintresse (NV, F, PR), NATURA 2000

Fastighet: Veberöd 8:30, 3:3 m fl

Naturtyp: Fäladsmark

Motiv: N, K, F, G, L

Beskrivning

Skogsmöllebäcken slingrar sig fram i en vackert belägen dalgång på Romeleåsens nordöstsluttning. Topografin är varierad med en nivåskillnad på ca 25 m mellan de lägst liggande delarna i bäckdalen och höjdsträckningen i sydväst. Markförhållandena består av mager urbergsmorän där urberget går i dagen i sluttningen. Nere i bäckdalen finns mer näringsrika jordar och en rikare flora. På bäckdalens sluttningar växer en del ek, bok och mycket fågelbär samt enbuskar. Det är också här som floran är rikast med arter som vårarv, sandkrassing, vårtätel, småfruktig jungrukam och jungfrulin. I väster finns en enefälad dominerad av torr hed med fläckvis förekomst av tagg, ljung och backtimjan. Fäladen röjdes och stängslades av Lunds kommun under 2001. I södra delen finns ett litet fuktängsparti med bl.a. kärrsälting och darrgräs. Längst i sydöst förekommer den sällsynta pipstäckran.

Värden

Området har stora biologiska, geologiska och kulturhistoriska värden med en rik hävdgynnad flora och fauna.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd med återkommande röjningar. Ingen gödselpåverkan eller förändrad hydrologi i anslutning till bäcken.

Utvecklingsmöjligheter

Avverka angränsande granplantering i norr och införliva även denna del i fäladen.

Referenser

Lunds Botaniska Förening. 2003. *Floran i Skåne - vegetation och utflyktsmål*.

Länsstyrelsen i Skåne län. 2003. *Ängs- och hagmarker i Lunds kommun. Skåne i utveckling 2003:11*.

Svensson, A. 1988. *Romeleåsen. Vegetationsinventering och naturvärdesbedömning, Länsstyrelsen i Malmöhus län / Lunds kommun*.



(7.4.8) 2 Humlamadens enefälad (1)

Area: 36,3 ha

Status: Riksintresse (NV, F, PR), NATURA 2000

Fastighet: Veberöd 24:29, del av 22:5, 3:3

Naturtyp: Träd- och buskrik naturbetesmark

Motiv: N, K, G, L, F

Beskrivning

Området består av en stor, högt belägen fäladsmark som består av tre delar med avgränsande hägnadsvallar emellan. I nordost ligger den stora fäladen som är en av kommunens största. Denna består av buskrik enefälad i väster och har hagmarkskaraktär i öster med vidkroniga ekar och björkar och alkärr. I väster ligger en öppen fäladsmark som delvis är gödselpåverkad. Finast flora finns i de västra delarna där jordtäcket är tunnast. I sydost ligger en buskrik fäladsmark med en del trädvegetation i nordvästra delen. Jordtäcket är tunnt och urberget går i dagen på flera ställen. Den stora fäladens västra del är relativt flack och ligger på ca 115 m.ö.h. I öster sänker sig sluttningen ner till ca 70 m.ö.h. I norr finns hagmarker och halvöppna skogsmarker som tidigare betades. I öster, på andra sidan kommungränsen mot Sjöbo, finns granplanteringar. I söder har en större granplantering på f.d. fäladsmark avverkats och området består idag av hyggesvegetation. Västerut finns åkermark som 1912 var fäladsmark.

Värden

Stora botaniska och zoologiska värden knutna till fäladsmarkens fält-, busk- och trädskikt. Den långa markanvändningen har kulturhistoriska värden och området är attraktivt för friluftslivet.

Förutsättningar för bevarande

Forsatt betesdrift med röjning av busk- och trädskikten.

Utvecklingsmöjligheter

Kraftig gallring av buskmarkerna i de högre partierna. Betesmarkerna borde utvidgas och restaureras i norr på lövskogsmark, i söder på fd granplantering och i väster på åkermark för att knyta ihop angränsande betesmarker och underlätta spridningsmöjligheterna för flora och fauna.

Referenser

Länsstyrelsen i Skåne län. 2003. *Ängs- och hagmarker i Lunds kommun. Skåne i utveckling 2003:11*.

Svensson, A. 1988. *Romeleåsen. Vegetationsinventering och naturvärdesbedömning, Länsstyrelsen i Malmöhus län / Lunds kommun*.



Skogsmöllans enefäläd



Skogsmöllebäckens dalgång



(7.4.8) 3 Skogsmöllebäcken (2)

Area: 45,4 ha

Status: Riksintresse (NV, F, PR)

Fastighet: Del av Veberöd 22:23, 22:24, 22:29 m.fl.

Naturtyp: Bäckdal med sumpskogar kring bäcken och bokskogar på sluttningarna

Motiv: N, K, F, G

Beskrivning

Norr om Skogsmöllans enefäläd rinner Skogsmöllebäcken genom en dalgång med ca 100 årig bokskog och stor variation i topografin. Höjden över havet varierar mellan ca 40 och 90 m.ö.h. Längst ned i nordost kantas bäcken av en stor alsumpskog som delvis har lång kontinuitet. Stora delar var fortfarande slåtteräng 1912 och har vuxit igen sedan dess. Här finns flera partier med stora socklar på alarna som vittnar om hög ålder. Bäckens slingrar sig här fram på den breda dalbotten och svämmas regelbundet över varje vinter och vår. Idag finns det mycket få platser kvar med naturlig översvämningssregim i sumpskog längs våra vattendrag och Skogsmöllebäcken har därför ett särskilt stort värde. Floran är rik i det frodiga fältskiktet och man kan träffa på arter som bäckbräsa, skogsbingel, kirskål, månviol m.m. Här förekommer även stora bestånd med naturaliserade snödroppar. Även mossfloran är mycket rik med ett 20-tal sällsynta arter på ädellövträd, stenar längs bäcken, källutflöden samt lerbranter mot bäcken. Skogsmöllan är en gammal kvarn med kulturhistoriska värden. Vegetationen på sluttningen kring byggnaderna är varierad med bokskog, lärkplantering, ekskog och askskog. Sydväst om möllan finns hagmarker med relativt slutet trädskikt av främst yngre ek. Närheten till Idalaområdet gör att boende ofta besöker området.

Värden

Stora biologiska värden är knutna till bäckdalen med vattendraget, sumpskogar i dalgången och bokskogar på dalsidorna. Området har också geomorfologiska värden samt stort värde för friluftslivet.

Förutsättningar för bevarande

Fri utveckling av sumpskogarna kring bäcken utan påverkan på den naturliga vattenföringen. Naturvårdsanpassat skogsbruk på dalsidorna.

Utvecklingsmöjligheter

Anläggande av markerade strövstigar från Idala längs bäckdalen och upp mot fäladsmarkerna.

Referenser

- Lunds Botaniska Förening. 2003. *Floran i Skåne - vegetation och utflyktsmål.*
 Svensson, A. 1988. *Romeleåsen. Vegetationsinventering och naturvärdesbedömning, Länsstyrelsen i Malmöhus län / Lunds kommun.*
 Tyler, T. 2002. *Värdefulla mosslokaler i Lunds kommun. (manuskript).*

(7.4.8) 4 Lövskogar SV Idala (2)**Area:** 4,1 ha**Status:** Riksintresse (KMV, PR).**Fastighet:** Veberöd 20:3**Naturtyp:** Bokskog samt blandlövskog på ytligt grundvatten.**Motiv:** N, K**Beskrivning**

Från Idala och västerut finns ett lövskogsområde på sluttningen av Romeleåsen. Den västra delen består av bokskog som delas av Veberödsvägen i två delar (se 4.8.9). Skogsområdet avgränsas av hägnadsvallar som även finns med på rekognoseringskartan från 1812-20, då området också var skogsklätt och utgjorde ett av de få skogsområdena i trakten. Öster om bokskogen ligger en gammal gård med en del ekar och fruktträd. Öster om gården fortsätter skogsområdet som är varierat med många olika trädslag. Grundvattnet går ytligt och här finns en frodig buskvegetation. Al, björk och ask är valiga med inslag av bok, ek, alm, hassel och avenbok.

Värden

Zoologiska och botaniska värden knutna till lövskogsmiljöerna. Området har lång kontinuitet som skogsmark. Kulturhistoriska värden.

Förutsättningar för bevarande

Naturvårdsanpassad skötsel med vissa riktade röjningar i östra delen.

Utvecklingsmöjligheter

Tillgängligheten för friluftslivet bör öka genom parkeringsmöjligheter och strövstig.

Referenser

Svensson, A. 1988. Romeleåsen. Vegetationsinventering och naturvärdesbedömning, Länsstyrelsen i Malmöhus län / Lunds kommun.

Lövskogsområde SV Idala

**(7.4.8) 5 Hasslemölla (2)****Area:** 17,3 ha**Status:** Riksintresse (NV)**Fastighet:** Hasslemölla 1:1**Naturtyp:** Fuktängar och äldre lövskog**Motiv:** N, K**Beskrivning**

Söder om Hasslemölla flyter Skogsmöllebäcken i en öppen dalgång med fuktängar kring bäcken. Dalgången är ca 100 meter bred och på de branta sluttningarna växer lövskog där bok dominerar. Speciellt i norra delen av dalsidorna finns många mycket gamla bokar och en del grov död bokved i högstubbar och lågor. Markförhållandena är ganska sandiga på sluttningarna med torvjordar nere i bäckdalen. Längst i sydost finns en betesmark på sandig mark vid torpet. Sandblottorna i backarna utgör en intressant miljö för sandlevande växter och insekter. Beteshävdnen på ängarna är dålig och igenväxningen fortskrider genom etablering av alsly i kanterna och ökad dominans av stora örter och starr på bekostnad av mer lågväxande.

Värden

Stora botaniska och zoologiska värden i fuktängen och de lövskogsklädda sluttningarna. Kulturhistoriskt intressant markanvändning.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt och intensifierad hävd av fuktängarna samt naturvårdsanpassad skötsel av lövskogen.

Utvecklingsmöjligheter

Området är blött och svårbetat. Fortsatt slåtter måste därför till för att bevara den rika florin och faunan. Viss frihuggning av de vidkroniga gamla träden på sluttningarna men f.ö. fri utveckling av skogen.

Referenser

Länsstyrelsen i Skåne län. 2003. Ängs- och hagmarker i Lunds kommun. Skåne i utveckling 2003:11.

Den gamla slåtterängen söder om Hasslemölla



(7.4.8) 6 Idala V (3)

Area: 25 ha
Status: Riksintresse (PR)
Fastighet: Veberöd 20:3
Naturtyp: Hagmarker
Motiv: N, K, F

Beskrivning

Väster om Idala finns ett större hagmarksområde med både trädrika och öppna partier. De öppna partierna har varit åkermark tidigare och uppvisar en mer trivial flora. På ekonomiska kartan från 1912 syns tydligt vilka områden som var uppodlade och vilka som har kontinuitet. Markförhållandena är sandiga och floran uppvisar en hedartad sammansättning. De södra delarna har troligen lång beteskontinuitet och ett varierat träd- och buskskikt med bl.a. björk, ek, bok, hägg, alm, hagtorn och vildros.

Värden

Botaniska och zoologiska värden i hagmarken.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd.

Utvecklingsmöjligheter

Försiktig röjning av buskvegetationen för att hindra igenväxning.

Referenser

Länsstyrelsen i Skåne län. 2003. Ängs- och hagmarker i Lunds kommun. *Skåne i utveckling 2003:11*.

Björkhage SV Skogsmöllan



(7.4.8) 7 Idala NV (3)

Area: 35,2 ha
Status: Riksintresse (PR)
Fastighet: Veberöd 53:2
Naturtyp: Barrskog med inslag av öppna sandiga marker och sumpskog
Motiv: N, F

Beskrivning

Nordväst om Idala och i sydkanten av Veberöd finns ett större skogsområde på mark som var uppodlad 1912. Skogen domineras av tall i 30-40-årsåldern med inslag av lövskog i samma ålder kring bäckarna och några låglänta partier. I lövskogen och i de öppna partierna är fältskiktet frodigt men trivialt, med mycket nässlor, snärjmåra, kirskål och högvuxna gräs. Längst i norr finns torra öppna partier på sandig mark med intressanta förutsättningar för en rik torrängsflora och sandlevande insekter. Området ligger i direkt anslutning till bostadsområdena och används flitigt av de närboende, dock är tillgängligheten begränsad till några iordningställda stigar. Området ägs av Lunds kommun.

Värden

Biologiska värden i de öppna sandiga miljöerna och hela området har stor potential för friluftslivet.

Förutsättningar för bevarande

Röjning kring de öppna sandiga miljöerna för att gynna torrängsfloran och sandlevande insekter.

Utvecklingsmöjligheter

Fler strövstigar och parkeringsplats bör anläggas i området. Utredning om det går att skapa en våtmark genom uppdämning av befintligt dräneringsdike.

Referenser

Stadsarkitektkontoret i Lund. 1998. Översiktsplan för Lunds kommun - ÖPL -98.

Öppna sandiga marker, direkt söder om villabebyggelsen i Veberöd.



(7.4.8) 8 Humlamaden S (3)**Area:** 20,7 ha**Status:** Riksintresse (NV, PR)**Fastighet:** Veberöd 22:23 m.fl.**Naturtyp:** Öppna och trädrika hagmarker med främst björk samt lövskog**Motiv:** N, K, F**Beskrivning**

På Romeleåsens sluttning söder om Humlamaden finns ett varierat hagmarkslandskap med skogspartier. Området utgör övergång mellan de sandiga jordarna i Vombsänkan och Romeleåsens urbergsmorän. På flera ställen i sluttningen tränger grundvatten fram och bildar översilningskärr och källor. Innan skiftena var området främst utmark i de övre delarna medan de nedre troligen odlades extensivt. År 1912 visar den ekonomiska kartan att nästan hela området var uppodlat med några öar av mer naturlig gräsvegetation och dungar. Längst i väster finns en björkhage som även är markerad som sådan 1912 och troligen har lång kontinuitet. Idag har större delen av området återgått till betesmark eller vall men vissa delar har också lämnats ohävdade. Längst ned i sydost finns en gles ekskog på gammal åkermark. Den sandiga marken gör att florans relativt snart blir intressant efter upphörande åkerbruk. Nya kärr har bildats där grundvatten tränger fram och området utvecklar allt större naturvärden med tiden. Här finns en hel del spår av äldre markanvändning i odlingshak, odlingsrösen, hålvägar m.m. I den mellersta delen av sluttningen finns en hel del äldre björkar som ger karaktär åt området. Utsikten över Vombsänkan är storslagen från de övre delarna av sluttningen.

Värden

Ett varierat odlingslandskap med biologiska och kulturhistoriska värden.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt och intensifierad beteshävd.

Utvecklingsmöjligheter

Nya stängsel och röjning av de fuktiga partierna där alsly etablerats. Hela området bör betas även ekskogen i sydöst.

Referenser

Länsstyrelsen i Skåne län. 2003. *Ängs- och hagmarker i Lunds kommun. Skåne i utveckling 2003:11.*
Svensson, A. 1988. *Romeleåsen. Vegetationsinventering och naturvärdesbedömning, Länsstyrelsen i Malmöhus län / Lunds kommun.*

(7.4.8) 9 Bokskog SV Idala (3)**Area:** 8,1 ha**Status:** Riksintresse (F, KMV, PR)**Fastighet:** Veberöd 53:2**Naturtyp:** Bokskog, ädellövskog**Motiv:** N, K, F**Beskrivning**

På sluttningen av Romeleåsen, söder om Veberöd, ligger en äldre bokskog som delas av landsvägen till Skurup. Skogen är mer än 100 år gammal och börjar bli biologiskt värdefull med kullfallna stammar och en del död ved. I nordöstra delen finns fuktigare blandlövskog. Området omges av betesmarker i väster, åkermark i söder och öppna marker med fruktträd och f.d. gårdsmiljö i öster. Hägnadsvallar avgränsar skogen på flera sidor. Markförhållandena är magra och fältskiktet är av hedkaraktär eller fattig ängskaraktär. Området ägs av Lunds kommun.

Värde

Äldre bokskog med biologiska och kulturhistoriska värden.

Förutsättningar för bevarande

Naturvårdsanpassade skogsbruksåtgärder.

Utvecklingsmöjligheter

Området bör avsättas som biotopskydd eller naturreservat.

Referenser

Svensson, A. 1988. *Romeleåsen. Vegetationsinventering och naturvärdesbedömning, Länsstyrelsen i Malmöhus län / Lunds kommun.*



Bokskogen SV Idala.

